

СТАНОВИЩЕ

за научноизследователската и преподавателска дейност

на доц. д-р Катерина Атанасова Илкова,

кандидат за заемане на академичната длъжност – **професор** в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ – София по: професионално направление 8.4 Театрално и филмово изкуство и научна специалност: „Театрознание и театрално изкуство“ (сценична реч)

От **Ирина Колева Колева**, проф. д-р – СУ „Св. Климент Охридски“

Професионално направление 1.2. Педагогика /Теория на възпитанието и дидактика
E-mail – : ikkoleva@uni-sofia.bg

I. Обща характеристика и професионална биография на кандидата

Конкурсът е обявен в Държавен вестник, брой 34/23.04.2019 г. от НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ – София за нуждите на катедра: „Сценична реч“ на Театралния факултет.

Становището е изготвено в съответствие със Заповед на Ректора на НАТФИЗ, като критерии за оценка са изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р.България /ЗРАСРБ/ и на „Правилника за условията и реда на придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“.

Кандидатът, доцент доктор **Катерина Атанасова Илкова** е завършила специалност “Актьорско майсторство за куклен театър” във ВИТИЗ „Кр. Сарафов“ през 1988 г., в класа на професор Атанас Илков. През 2002 г. е придобила образователната и научна степен “доктор“ по Театрознание и театрално изкуство след успешна защита на докторска дисертация на тема: „В търсене на естетическо въздействие в кукления театър, чрез гласовоговорната характеристика на героите“.

През 1995 г. започва работа, като хоноруван асистент в НАТФИЗ, катедра „Сценична реч“, по дисциплините „Сценична реч“ и „Правоговор“. От 2004 г. е старши преподавател, а от 2009 г. – главен асистент.

Към настоящия момент заема академична длъжност: „доцент“ по Театрознание и театрално изкуство, след успешна защита на хабилитационен труд на тема: „Подготовка на гласа за характерност“ /2011/.

Представената професионална биография на доцент К. Илкова е доказателство за надграждане на професионални компетентности в областта на театралното изкуство. Тя извършва пренос на този професионален опит в преподавателската си практика. Доказателство са научните и частнодидактическите ѝ разработки.

II. Дидактическа рефлексия на научната продукция на кандидата.

В съответствие с изискванията на критериалната система по научно направление 8.4 Театрално и филмово изкуство, представената от кандидата продукция по конкурса е в две направления – научна и художественотворческа.

Научната продукция включва публикации, диференцирани по критериални субгрупи, както следва:

- Хабилитационен труд - публикувана монография в съответната научна област – 1;
- Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" – 1;
- Статии и доклади, публикувани в специализирани издания в областта на изкуствата – 3;

Всички представени публикации са самостоятелен авторски продукт на кандидата, в рамките на научно направление: „Театрознание и театрално изкуство“, с акцент върху сценичната реч. Отличават се с научно целеполагане, компетентност и сериозно познаване на българския, европейския и световния опит в изследваните от кандидата теми.

Художествено-творческите продукти за конкурса са:

- 2 режисьорски реализации на кукленотеатрални спектакли – „Приключение с Луной” от Атанас Илков и „Един вълшебен ден” от Михаил Супонин;
- 2 водещи актьорски изяви в драматичен театър – ролята на Мария в “Дванайсета нощ” от У.Шекспир, в “Свободен театър” и на Ева в “Лов на малка моруна” от Румен Шомов, в “Драматичен театър София постановки на Петър Будевски;
- 2 награди за актьорско майсторство от международни кукленотеатрални форуми в чужбина за спектакъла „Старая сказка (Приказка от прежда)“от Стефка Йорданова – Награда -,Кукколег „ на „5 - Международный фестиваль камерных театров кукол „Московские каникулы“, 2008 г., гр. Москва, Русия и на „ I Международный особенный фестиваль для особенного зрителя „Одинаковы мы быть нам необезательно“, 2013 г., гр. Чебоксари, Русия.

Всички спектакли, в които участва или които създава д-р К. Илкова имат въздействие върху публиката с образователен маркер /възпитателен, обучаващ и социализиращ/.

Трудовете на кандидата притежават емпирична апробация в педагогическата практика и са от особена значимост за обвързване на научните изследвания с иновационното развитие на образователните подходи и форми.

Основните тематични акценти представят кандидата като иновативен тип учен и преподавател, лансиращ нови концептуални идеи, относно възможностите за създаване и използване на вариативни средства за комуникация: “актьор – зрител – дете“, изискващи задълбочени знания в областта на педагогическите и психологически науки. /Педагогика на развитието и Психология на развитието/

Разработените и апробирани частнодидактически /лингводидактични и психолингвистични/ технологии са оригинални по своя характер. Те са с подчертан принос в теорията и практиката на кукленото изкуство.

За конкурса кандидатът доцент д-р Катерина Илкова представя и:

- рецензии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 1;
- цитирания в монографии с научно рецензиране – 2;
- рецензии за реализирани авторски продукти или творчески изяви в специализирани издания в областта на изкуствата – 8 ;
- един майсторски клас в гр. Перм /Ф.Р.Русия/.

Кандидатът е ръководител на три национални, образователни художественотворчески проекта през 2012 г. – „Пресичам улица?-Това е лесно!” за създаването на интерактивен спектакъл учебно помагало към Министерство на културата; „Чета и играя” за създаване на интерактивно учебно помагало по литература

за анализ на български народни приказки към Столична община и "Участие във фестивал" "Оренбургский арбузник" по направление "Международен диалог и мобилност" към Столична община.

III. Учебно-преподавателска дейност

Преподавателският профил на доцент Катерина Илкова е динамичен и многообразен, но по професионалните ѝ компетентности и в сферата на научните ѝ интереси.

Преподавателската и дейност включва: лекционни курсове и практически упражнения по сценичната реч. Разработените учебни програми и преподаваните учебни дисциплини (задължителни, факултативни и избираеми) са в тематичната област на конкурса. Те са за ОКС „Бакалавър“ – за специалностите „Актьорство за куклен театър“, „Режисура за куклен театър“ и „Театър движение“, за ОКС - „Магистър“ – „Образователен и терапевтичен куклен театър“ и за следдипломна квалификация.

Активно работи за начален етап на основната образователна степен като създател на интерактивни учебни помагала.

Те са предвестник на образователните стандарти, спрямо ЗПУО. /2016/ Учебните помагала са апробирани в педагогическата практика. Те са оценени и финансирани от Министерство на културата и от Столична община. Имат широк положителен отзвук сред учители и родители. ***Продължават да се провеждат и до сега в образователните институции, което е доказателство за устойчивост и актуалност.***

В своята преподавателска дейност доцент Илкова използва и апробира интерактивни дидактически технологии. Личната ѝ преподавателска техника е ориентирана към прилагането на интерактивни методи в кооперативен аспект.

IV. Оценка на основните научни приноси на кандидата

Монографията „Тандемът“, с подзаглавие „Как се създаваше първата методика за професионално обучение на куклени актьори“, представена за рецензиране е тясно специализирана и не повтаря представените за придобиване на ОНС „доктор“ и за заемане на академична длъжност – доцент.

Монографията изследва пътя на създаване на висшето образование за куклен театър у нас като логично се спира на водещи моменти, както в личната съдба, така и в творческото развитие на двамата основоположници Атанас Илков и Николина Георгиева. Научно-приложните изследвания са реализирани в няколко направления:

1. Личностна рефлексия в дидактически план. /Рефлексивна антропология/
2. Историографски изследвания
3. Педагого-психологически изследвания
4. Психолингвистични изследвания

В теоретико - изследователски аспект е анализирана широка панорама от биографични факти като се набляга върху детството и юношеството на създателите на методиката.

Приносни акценти :

- Нестандартен поглед към биографичния материал. Доц. д-р К. Илкова трасира връзките между миналото и бъдещето на създателите на методиката. Конкретизирани и допълнени са представите за особеностите в личностното развитие на първооснователите, което разкрива посоката на всяко търсене и е в

основата на всяко уникално решение за създаването на определена методическа единица.

- Събирането и хронологичното подреждане на факти, събития и доказателствен материал към тях, слагат на монографията маркер на историография за създаването на висше образование за куклен театър у нас като цяло. По категоричен начин е доказана опосредстваната зависимост между личностното развитие на всеки от тандема, работа им в лабораторията - театър и постепенното надграждане на създадените от тях методически единици.
- Познатите и непознатите факти от историята на кукления театър и от образованието за куклен театър в България са анализирани в професионално-личностен план, което представлява лична рефлексивна техника.
- Сравнение между специфичните механизми за анализ на полученото знание, разкриване на детайли от инструментариума, който всеки от тандема е изградил за измерване на ефективността в реализацията на своите идеи./психолого-педагогически аспекти/
- Изведен е многоаспектен и динамичен модел на създаването на първоначалната методика за обучение. /частнодидактически аспект/
- В теоретико - изследователски план е направен психо-социален профил на двамата от тандема. Разкрити са механизмите на техните поведенчески рефлексивни модели . Изведени са аспектите за декодиране на прилаганите от тях дидактически методи.

V. Заключение

Актуалността и значимостта на научно-теоретичните и научно-практическите приноси на доцент д-р Катерина Илкова за мен са безспорни. Те отговарят на условията по чл. 73, по чл. 75, т.8 и т. 14 от „Правилника за условията и реда на придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“.

Научните приноси на доцент К. Илкова рефлексират представата ми за един иновативен тип преподавател, с установка за научна дейност, интегрираща различни области на знанието. От представената документация е налице интерес към нейните авторски идеи в сферата на художественотворческите постижения, научните разработки и педагогическата практика.

Преподавателската, научно-изследователската, практико-приложната и публикационната дейност на кандидата и постигнатите от нея резултати ми дават основание да декларирам своята **положителна** оценка и убедено да препоръчам на уважаемото научно жури да предложи на Факултетния съвет на Театрален факултет да избере **доцент д-р Катерина Атанасова Илкова** за заемане на академичната длъжност “професор” в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ – София по: професионално направление: 8.4 Театрално и филмово изкуство и научна специалност Театрознание и театрално изкуство (сценична реч).

09. 09. 2019 г.
гр. София

Автор на Становище:
(проф. д-р И. Колева)